

In je eigen opleidingsbedrijf aan de slag

Ondernemers op school

FOTO: TON VAN DEN BORN

Ondernemers in potentie, maar echte ondernemers, mensen met een eigen bedrijf, die zie je niet zo vaak in het reguliere middelbare beroeps- onderwijs. Hoe combineren zij hun bedrijf met school? De opleiding krijgt voor hen toch een andere betekenis.

▲ Jan (l) en Gert, beiden bezig met een bbl-opleiding voor hoveniers, met eigen gereedschap. "School is ook een stuk ontspanning"

Dat leerlingen op school eens een ondernemingsplan maken, is niet vreemd. Wat komt er allemaal kijken als je straks een eigen bedrijf zou runnen? Ze maken soms een bedrijfsanalyse, werken in een mini-onderneming of gaan op pad om echte opdrachten te werven. Geen ongewone zaak. Het onderwijs legt meer nadruk op ondernemerschap. Waarom zou je als leerling het dan ook niet echt proberen? Voor jezelf beginnen, onafhankelijk zijn en geld verdienen op de manier zoals jij dat wilt.

Het is nogal een uitdaging; het diepe in. Voor een leerling van 20 valt het niet mee om een eigen bedrijf te starten. Er is een behoorlijke investering nodig. Je moet je inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Je moet je verdiepen in financiën, verzekeringen en administratie en je moet intussen ook een relatie met klanten opbouwen. De motivatie alleen is niet genoeg als het er echt om gaat. Daar kom je snel genoeg achter.

In sommige bedrijfstakken gaat het eenvoudiger dan in andere. Kijk je naar de groene sectoren, dan is een agrarisch bedrijf starten ondoenlijk en

overname lastig. Het laatste gaat, in overleg met de ouders, vaak geleidelijk. En voor je ondernemer bent in de levensmiddelenindustrie, milieutechnologie of dierverzorging heb je normaal gesproken een stevige opleiding achter de rug of je bent jarenlang opgeklommen als werknemer. Dat is de normale weg.

Opleidingsbedrijf

De normale weg was echter geen optie voor Jeroen Janssen (20) en Michiel Visser (21). Ze hebben ieder een

bedrijf. Jeroen zit in het derde jaar van de bol-opleiding voor tuinen en groenvoorzieningen in Groningen en Michiel rondt over een maand of wat de bbl-opleiding voor hovenier in Zwolle af.

Misschien is het in de hovenierssector, als tuinontwerper, of in de bloemenbranche, als binder of decorateur, eenvoudiger om opdrachten te werven en je 'te vestigen' als kleine zelfstandige. Maar ondernemer terwijl je in opleiding zit, het blijft ongebruikelijk. Op verschillende aoc's wordt zelfs gereageerd dat het eigenlijk niet kan. Misschien gebeurt het sporadisch, maar het is bijna niet te organiseren. Bolleerlingen zijn vijf dagen leerplichtig. Ze hebben hooguit tijd voor een bijbaantje. Hoe kunnen ze dan nog een eigen bedrijf runnen? Bovendien zijn ze er op die leeftijd gewoon nog niet

aan toe, redeneren de aoc's. Goed, in de bbl is het misschien ietsje meer voor de hand liggend. Je brengt dan immers minder tijd op school door en vaak zijn de bbl'ers ook wat ouder. Soms komen ze zelfs omdat ze al ondernemer zijn en nog een aanvullende opleiding willen. Maar onderdeel van die opleiding is beroepspraktijkvorming. Het idee is daarbij toch dat je naar een erkend opleidingsbedrijf gaat, ervaring opdoet wat het is om in de bedrijfstak te werken, en dat je opdrachten uitvoert onder begeleiding van een praktijkopleider. Hoe los je dat op? Bovendien ga je als ondernemer ook anders naar school. Niet zozeer voor de toekomst, maar voor nu. Jeroen ontleent zijn motivatie vooral ook aan dingen die direct toe te passen zijn. "Je weet er soms al wat van. Dat maakt het leuk en de herkenning is groter.

De leerstof op school is dan beter te plaatsen. Je ziet direct waarom je iets moet leren."

Coach

Maandagavond half vijf op het Wel-lantcollege in Houten. De avondgroepen komen binnen. Hier komen ondernemers naar school, zo heb ik gehoord. De hoveniers van de driejarige opleiding hebben les tot 10 uur. Nu, terwijl de avond valt, gaan ze geconcentreerd aan de slag met een toets bodemkunde.

In de groep van Gert Fokker (33) en Jan Steenwijk (43) – een tiental dertigers – werken de meesten bij een werkgever. Ze hebben een leerwerkovereenkomst en doen een begeleide beroepspraktijkvorming in een opleidingsbedrijf. De praktijkopleider zorgt dat ze voldoende leren.

Maar Gert en Jan zijn feitelijk hun eigen leermeester, vertelt Jan van de Burgt, opleidingscoördinator in Houten. "Daarom hebben ze een coach toegewezen gekregen. Een man met veertig jaar ervaring in het vakgebied en heel enthousiast. Die begeleidt hen. Ze praten regelmatig over het werk, hoe het gaat, wat er fout gaat en wat ze tekort komen."

Gert heeft sinds vier jaar een hoveniersbedrijf. Hij had de mas in Barneveld gedaan, landbouw, maar zag geen mogelijkheid om het ouderlijk bedrijf over te nemen. Een hoveniersopleiding had hij nog niet, maar het werk in tuinen leverde hem steeds meer plezier op.

Jan is ongeveer gelijktijdig omgeschakeld. Hij werkte aanvankelijk bij een agrarische loonwerker en had er tegelijk nog een boomkwekerij bij. De kwekerij werd steeds groter en nam steeds meer tijd in beslag. Hij werd →

▼ Jeroen bij zijn bedrijfsauto: "Door enthousiasme gaat het bedrijf soms voor"

FOTO: TON VAN DEN BORN

FOTO: TON VAN DEN BORN

▲ *Gert (midden) bezig met een toets bodemkunde*

een jaar of vijf geleden voor de keus gesteld: of het een of het ander. Hij koos voor de kwekerij, maar nadat hij steeds meer opdrachten voor tuinaanleg kreeg is het intussen een hoveniersbedrijf geworden. De boomkwekerij wordt nu afgebouwd. Hij erkent dat hij omdat hij nooit bij een baas had gewerkt, wel beginnersfouten heeft gemaakt. Bijvoorbeeld in zijn aanpak met straten. "Hoe dan ook, er blijven zelfs als je bij een hovenier ervaring hebt opgedaan altijd dingen die je uit moet zoeken. Geen situatie is hetzelfde."

Slaap

Ze gaan met veel plezier naar de lessen. "We zijn hier collega's onder elkaar," zegt Gert. "Het is leuk om ervaringen uit te wisselen." "School is een stuk ontspanning," voegt Jan eraan toe. Ze proberen alles te volgen. "De eerste twee jaar was echt heel makkelijk. Er zat veel praktijk in, maar dat deed je allemaal al. Ja, je moest het nu dan wel doen op de manier van de leraar."

Het is goed te combineren, denken ze, de opleiding op school en een eigen bedrijf. "We zijn nu beiden wel een beetje achter met tekenen omdat we het erg druk hebben. Maar vooral voor dat tekenen kwam ik eigenlijk naar school", zegt Jan. "En voor het papieren."

Het bedrijf is hard werken: offertes maken, klanten werven, administratie. Veel van dat werk gebeurt 's avonds, vertellen ze. En dan moet je

dus ook nog tekenen. "Dan val je in slaap boven je werk", zegt Jan. Gert reserveert er een dag per week voor, elke maandag. Al met al kost werk en school hem bijna 75 uur per week. Jan: "s Avonds ben ik meestal tot halftien bezig en om 6 uur loopt de wekker af." Ook de dagen van Alie Pilot (42) zijn goed gevuld. Ze is moeder, gaat naar school, is werkzaam in een bloemenzaak en ook nog eigen baas. Er zijn volgens haar in de gb-opleiding in Houten wel mensen die een bloemenzaak hebben, met personeel, maar Alie neemt opdrachten aan. Bijvoorbeeld bloemstukken verzorgen voor een bepaalde gebeurtenis, bruidswerk maken of aankleden van een showroom voor de kerst.

Zo'n twintig jaar geleden heeft ze een driejarige leerlingstelselopleiding gedaan in Leeuwarden. Nu gaat ze een dag in de week naar Houten (maandag) en ze is een dag in de week in loondienst (dinsdag). Dat laatste is puur voor school, vertelt ze. "Je moet minimaal 20 uur per week werken; de ene week lukt dat, de andere week niet. Zo heb ik in elk geval een basis. En ik krijg begeleiding." Maar eigenlijk zit ze al langer in het vak dan haar werkgeefster.

Verder is ze deels ook haar eigen leerbedrijf. "Maar ik kan mezelf in principe niets leren." Net als Gert en Jan heeft ze een coach, feitelijk haar praktijkopleider.

"Wat ik aan de opleiding heb?" vraagt ze. "Je ontwikkelt jezelf. Je bent bewuster bezig en je bent ook meer met ontwerp bezig." En waarom? "Ik was al voor mezelf bezig, maar ik was de

uitdaging een beetje kwijt. Ik ben naar Houten gegaan vanwege de nadruk op de kunstzinnige aanpak en om na de gb-opleiding ook de proeve van meesterschap af te leggen." School, zegt ze, komt op dit moment toch op de eerste plaats. "Het is een investering in mezelf."

Mercedes

Maar goed, je eigen leerbedrijf. Kan dit wel, vragen Gert en Jan zich af. Is het wel legaal zoals wij dat doen? Jawel, verzekert Jan van de Burgt hen. "Je moet toestemming hebben van Aequor. Maar dat zit wel goed. Ik denk dat Aequor ook het belang van de leerling voorop heeft staan."

"We vinden niet dat we mensen moeten stimuleren om met een bedrijf te beginnen als ze nog met de opleiding bezig zijn," vervolgt hij. "Maar dat advies is gebaseerd op jongere leerlingen. Voor jullie geldt dat niet: jullie komen naar school om je bedrijf beter te laten draaien. Tegen leerlingen van 17, 18 die een eigen bedrijf willen starten, zeggen we: dat moet je niet doen, ga nou eerst maar eens 20 uur per week bij een werkgever werken. Stel het nog even uit. Er zijn leerlingen die er nog absoluut niet rijp voor zijn. Maar die zien de grote mercedes van de baas en denken dan: dat kan ik ook."

De motivatie van Michiel Visser ligt blijkbaar niet bij de mercedes. Hij heeft met een vriend Visser & Vos tuinvisie opgezet. "We fantaseerden allebei al enkele jaren over een eigen bedrijf. Nu hebben we onze krachten gebundeld en zijn we er klaar voor!" Zo staat op de website (visserenvos.nl) te lezen. "Een jeugdroom gaat in vervulling." Op 1 maart zijn ze begonnen. Met ontwerp, aanleg en onderhoud van particuliere tuinen en bedrijfstuinen.

Toch moet hij nog even tijd voor school reserveren, vindt Michiel. "Je kunt je nu volledig op je werk storten, maar dat is niet de bedoeling. Ik wil de school goed afmaken."

Hij heeft beroepspraktijkvorming gedaan bij een paar hoveniersbedrijven en een beregeningsbedrijf. Zijn laatste praktijkopdrachten doet hij nu in het eigen bedrijf. Zijn collega, die nog niet zo heel lang geleden ook een hoveniersopleiding op AOC de Groene Welle heeft afgerond, is dan feitelijk zijn praktijkopleider.

Michiel: “We zijn ook bezig met registratie als erkend opleidingsbedrijf bij Aequor. Het lijkt ons heel leuk om zelf ook leerlingen op te leiden. Dat lukt wel: ik heb ervaren wat goede en slechte begeleiding is. Ik vind dat je in elk geval de tijd moet nemen om wat uit te leggen.”

“Je moet inderdaad vrij fors investeren,” erkent hij. “Vooral in vervoer en reclame. Maar de verwachting is wel dat dit terugkomt.”

Brood

Jeroen heeft ook geïnvesteerd. Hij heeft een eigen hoveniersbedrijf, en zelfs een bedrijfsauto met opdruk, terwijl hij nog in de dagopleiding zit. Stage doet hij elders. Niet, zoals de bbl'ers uit Houten en Zwolle geheel of

gedeeltelijk in het eigen bedrijf. Zijn bedrijf bestaat officieel sinds een jaar. Het kost hem, schat hij, gemiddeld één of twee uur per dag, plus de zaterdag.

Dat hij nog op school zit, heeft voordelen voor het bedrijf. “Het is prettig dat je hulp kunt inroepen van iemand die er verstand van heeft,” bijvoorbeeld bij het maken van een beplantingsplan voor een klant. “Ik word wel gesteund, maar een eigen bedrijf wordt hier verder niet echt gestimuleerd.”

Nadeel is dat je minder bij andere hoveniers kunt oriënteren, erkent hij. “Als je een paar jaar bij een baas zit, krijg je vast meer praktische vakken-nis. Ik ben meer met het ondernemerschap bezig. Maar een voordeel is wel dat ik er mijn brood nog niet mee hoeft verdienen. Je kunt dan zonder al te veel druk over voldoende inkomsten

de zaken uitzoeken. Intussen kun je al wel iets opbouwen. En dan kun je na je studie meteen door.”

“Gewoon doen”, luidt zijn advies voor mensen die net als hij een eigen bedrijf zouden willen starten. “Je moet boekhoudkundig wel de zaak goed op orde brengen en verzekeringen goed regelen. Anders krijg je daar later problemen mee. En je moet alles goed op papier zetten.”

“Het is heel veel werk, soms een beetje teveel. Maar het is leuk om te doen en dan vergeet je de school wel eens. Toch komt de school voor mij in principe op de eerste plaats. Maar door enthousiasme gaat het bedrijf soms voor.” ☞

Ton van den Born